

КОВТУНЕНКО

Ксенія Валеріївна

УДК 339.87

СКОМОРОХІН

Дмитро Валерійович
skomorochin@gmail.com

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЛОГІСТИКИ: СУЧАСНИЙ ТА РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ

KEY APPROACHES TO DEFINITION OF LOGISTICS: CURRENT AND RETROSPECTIVE ANALYSIS

д.е.н. доцент, Одеський
національний політехнічний
університет

асистент, Одеський
національний політехнічний
університет

У статті розглядаються основні сучасні та ретроспективні підходи до визначення поняття "логістики", проведено узагальнення визначення "логістики" та розроблено авторський підхід до визначення.

В статье рассматриваются основные современные и ретроспективные подходы к определению понятия "логистики", проведено обобщение определения "логистики" и разработан авторский подход к определению.

The article describes the main current and retrospective approaches to the definition of "logistics", conducted by summarizing the definition of "logistics" and developed author's approach to the definition.

Ключові слова: логістика, аналіз, управління, планування

Ключевые слова: логистика, анализ, управление, планирование

Keywords: logistics, analysis, management, planning

ВСТУП

В сучасних умовах логістика як науковий напрямок набуває все більш широке поширення. Усвідомлення необхідності переходу до логістичної організації виробництва й обігу, в основі якої лежать раніше ігноровані принципи і підходи, дозволяє реалізувати на практиці теоретично ефективні, але в минулому роз'єднані розробки, проекти і програми комплексної організації господарської діяльності. Аналіз зарубіжної та вітчизняної економічної літератури показав, що сьогодні під логістикою розуміється різноманітні поняття. Існує кілька підходів до визначення поняття логістики. Більшість з них пов'язують це поняття з матеріальним потоком і потоком інформації. Всю сукупність визначень логістики можна об'єднати в дві групи. Перша група визначень трактує логістику як напрям господарської діяльності, що полягає у управлінні матеріальними та інформаційними потоками в сферах виробництва та обігу. Друга група визначень розглядає логістику як міждисциплінарний науковий напрямок, безпосередньо пов'язаний з пошуком нових можливостей підвищення ефективності матеріальних та інформаційних потоків. Вагомий внесок у розробку теоретичного підґрунтя логістики зробили В. Амітан, А. Гаджинський, Є. Крикавський, Л. Миротин, Л. Сергеев, О. Трідід, А. Чудаков, Н. Чухрай та ін. Велика кількість визначень логістики свідчить про

динамічний та бурхливий розвиток логістичної наук та водночас про ще не до кінця визначення основних її концептуальних засад, що вимагає проведення подальших досліджень в напрямку уточнення сутності поняття "логістика".

МЕТА РОБОТИ

Проаналізувати сучасні та ретроспективні підходи до визначення поняття "логістики" та розробити авторське бачення цього поняття.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet, нормативно-правові акти та Міжнародні стандарти аудиту. При проведенні дослідження використано методи структурно-логічного аналізу, порівняння та узагальнення вимог Міжнародних стандартів аудиту та законодавства.

РЕЗУЛЬТАТИ

Поняття логістики має свою історію. Поступово поняття логістики і логістичного управління наповнювалися різноманітним вмістом і проникали в різні сфери виробництва та товарообігу. На об'єкт логістики можна дивитися з різних точок зору: з позицій маркетолога, фінансиста, менеджера з планування та управління виробництвом, вченого. Цим пояснюється різноманіття визначень поняття логістики.

Аналіз визначень поняття "логістика"

1	2	3	4	5
Іноземні вчені				
№	Автор	Трактування	Держава	Рік
1.	Х. Крампе	Логістика визначається як сума діяльності з керівництву, планування, організації та управління матеріальними потоками і циркуляційними процесами в межах підприємства і між галузями економіки з метою отримання найбільшого ефекту.	Німеччина	1990
2.	Гюнтер Павеллек	Логістика - це планування, управління і контроль що надходить на підприємство, оброблюваного то й покидає це підприємство потоку матеріальної продукції і відповідного йому інформаційного потоку.	Німеччина	1991
3.	Пфоль	Логістика - це процес планування, реалізації та контролю ефективних і економічних враховуючи витрати переміщення та зберіганням матеріалів, напівфабрикатів та готової продукції, а також отримання інформації про постачання товарів від місця виробництва до місця споживання згідно з вимогами клієнтури.	Німеччина	
4.	Є Мате та Д. Тиксье	"Способи та методи координації відносин фірми з партнерами, засіб координації висунутого ринком попиту і пропозиції компанії ... спосіб організації діяльності підприємства, що дозволяє об'єднати зусилля різних одиниць, які виробляють товари та послуги, з метою оптимізації фінансових, матеріальних і трудових ресурсів, використовуваних фірмою для реалізації своїх економічних цілей. " ... логістика перебувати в самому серці здійснюваного компанією в різних областях вибору, в центрі зроблених дій; безсумнівно, вона являє собою важливий фактор розробки загально політики фірми."	Франція	2003
5.	Д. Бенсон та Дж. Уайтхед	Логістика охоплює дослідження і прогнозування ринку, планування виробництва, закупівлю сировини, матеріалів і обладнання, включає контроль за запасами і ряд послідовних операцій, вивчення обслуговування покупців	США	1990
6.	М. Кристофер та Г. Уїлс	Логістика ефективна не тільки на рівні фірм, а й на галузевому рівні. їй, вважають вони, повинні належати рішення з загальноекономічному процесу галузі, включаючи питання розміщення підприємства і складів	США	1991
7.	Майкл Портер	Визначає потенційні можливості логістики як "останній рубіж економічних витрат" і "непізнаний материк економіки"	США	1999
8.	Р. Баллоу	Управління рухом і запасами товарів від точки придбання до точки споживання. Мета логістики, на його думку, отримати потрібні товари або послуги в потрібному місці, в потрібний час, в бажаному вигляді з найменшими витратами.	США	
9.	Дж. Хескетт	Логістика - сукупність видів діяльності з управління потоками продукції, координації використання ресурсів та ринків збуту при даному рівні послуг і з мінімальними витратами. Тоді як логістиці, координуючої і організуючої матеріальні потоки на вході підприємства приділяється менше уваги	США	
10.	Д. Койл, Е. Барді та С.Д. Ланглей	Виділяють приймаючу логістику (inbound logistics), керуючу потоками матеріальних ресурсів від постачальників до підприємства, і відправляє логістику (outbound logistics), організуючу рух готових виробів підприємства до покупців.	США	
Вітчизняні вчені				
№	Автор	Трактування	Рік	
1.	Б.К. Плоткін	Логістика - наукова дисципліна про управління потоками в системах.	1991	

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5
2.	Б.А. Райзберг, Л.Ш. Лозвский, Б.М. Стародубцева	Логістика - професія, предмет якої полягає в організації раціонального процесу просування товарів і послуг про поставщиків сировини до споживачів, функціонування сфери обігу продукції, товарів, послуг, управління товарними запасами, створення інфраструктури товароруху	2007	
3.	О.А. Новікова та А.І. Семененко	Новий науковий напрямок, пов'язаний з розробкою раціональних методів управління матеріальними і відповідними фінансовими та операційними потоками в умовах переходу від вільного ринку до регульованої ринкової економіки і навпаки		
4.	А.Н. Родніков	Логістика - наука про планування, контроль і управління транспортуванням, складуванням та іншими матеріальними і нематеріальними операціями, здійснюваними в процесі доведення сировини і матеріалів до виробничого підприємства, внутрішньозаводської сировини, матеріалів і напівфабрикатів, доведення готової продукції до споживача відповідно до інтересів і вимог останнього, а також передачі, зберігання і обробки інформації		
5.	М.Е. Залманова	Логістика - це інтегрована система управління матеріальним потоком		
6.	Е.Н. Захаренко, Л.Н. Комарова, І.В. Нечасва	Логістика - теорія і практика управління матеріально-технічним забезпеченням товарно-матеріальними запасами, ряд взаємопов'язаних блоків		

З наведених визначень логістики іноземними фахівцями слід, що вона являє собою більш широку категорію, ніж маркетинг, частина з основних функцій якого перейшли до логістики. Різної у визначенні логістики обумовлений рядом причин. Одна з них полягає в специфіці і відмінності масштабів завдань, які намагаються вирішувати окремі фірми у сфері збуту товару, його перевезення, складування і т.д. Іншою причиною є існуючі

відмінності в національних системах організації та управління рухом товарів, а також у рівні досліджень проблем логістики в різних країнах. Третя причина полягає у множинності функціональних напрямків діяльності в зовнішньому середовищі логістичної системи.

Із сукупності визначення поняття "логістика" можна зробити узагальнені визначення цього поняття.

Таблиця 2

Узагальнення визначення "логістики"

Як напрям господарської діяльності		Як напрям наукової діяльності,	
№	Узагальнене визначення	№	Узагальнене визначення
1.	новий напрямок в організації руху вантажів	1.	новий науковий напрям, пов'язаний з розробкою раціональних методів управління матеріальними та інформаційними потоками
2.	теорія планування різних потоків в людино-машинних системах	2.	наука про раціональної організації виробництва і розподілу
3.	сукупність різних видів діяльності з метою отримання необхідної кількості вантажу в потрібному місці в потрібний час з мінімальними витратами		
4.	оптимізація процесів доставки оборотних коштів і готової продукції і матеріальних потоків виробничих процесів		
5.	процес планування витрат з переміщення та зберігання вантажів від виробництва до споживання		
6.	ефективний рух готової продукції від місця виробництва до місця споживання		

ВИСНОВКИ

На наш погляд визначення поняття "логістики" має мати такий вигляд: логістика - інтегровані взаємозалежні системи управління матеріальними та фінансовими, інформаційними потоками у внутрішній і зовнішній середовищі функціонування промислового підприємства метою застосування яких є досягнення максимального економічного ефекту в змінюючихся умовах ринку.

Список використаних джерел

1. Баранець Г.В. Управління матеріальними та фінансовими потоками підприємства на основі логістичного підходу [Текст]: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / Г.В. Баранець; НАН України, Інститут економіки промисловості - Донецьк, 2007. - 195 с.

2. Дудар Т.Г. Основи логістики: навч. посіб. / Т.Г. Дудар, Р.В. Волошин. – Тернопіль: Економічна думка, - 2006. – 163 с.

3. Николайчук В.Е. Логистика: теория и практика управления: учебн. пособие / В.Е. Николайчук, В.Г. Кузнецов.- Донецк: НОРД-ПРЕСС, 2006. – 540 с.

4. Омельченко В.Я. Стратегия развития логистических систем в условиях глобализации мировой экономики [Текст]: монография / В.Я. Омельченко. – Донецк, ДонНУ, 2008. – 370 с

5. Тридід О.М. Логістика: навч. посіб. / О.М. Тридід. – К.: Знання, 2008. – 566 с.

6. Панчишин Я.М. Забезпечення конкурентоспроможності залізничного транспорту в інноваційній логістичній системі [Текст]: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.03 / Я.М. Панчишин; Укр. держ. акад. залізничного трансп. - Х., 2009.

7. Сергеев В.И. Менеджмент в бизнес-логистике / В.И. Сергеев. – М.: Инф. дом "Филинь", 2006. – 782 с.

8. Савенкова Т. Логистика – наука, управленческая и исполнительская деятельность / Т. Савенкова // Журнал "Риск". 2011. - №3. – С. 32-38